

Koncepce ochrany před následky sucha pro území Kraje Vysočina a České republiky

pro: jednání bezpečnostní rady kraje č. 2/2019 dne 22. 5. 2019

zpracoval: J. Mikyňa, E. Horná

předkládá: Z. Kadlec

počet stran: 3

počet příloh: 1

Popis problému:

Vzhledem ke stále častějšímu výskytu nepříznivých hydrologických podmínek jsou dopady dlouhodobého sucha a nedostatku vody stále větší hrozbou nejen pro Českou republiku, ale i pro území Kraje Vysočina. Srážkový deficit na území kraje za období 2015 - 2018 přesáhl 430 mm. Od roku 2015 jsou na území kraje rovněž vyšší průměrné teploty oproti dlouhodobému normálu, což znamená i podstatně vyšší výpar. Většina významných vodních toků na Vysočině zejména během roku 2018 dosáhla značně podnormálního stavu vody a v mnoha profilech byl překročen tzv. ukazatel sucha. Z hlediska srážek (-159 mm oproti dlouhodobému normálu 673 mm) byl loňský rok na území kraje ještě horší než „suchý“ rok 2015. Vývoj teplot a srážek na území Kraje Vysočina do konce dubna 2019 je uveden v příloze č. 1 tohoto materiálu.

Problémy se zásobováním pitnou vodou v posledních letech měly desítky menších obcí v kraji, napojených na lokální zdroje podzemních vod s kolísající vydatností. V roce 2018 došlo i k výraznému poklesu hladiny povrchové vody ve vodárenských nádržích v povodí Dyje. Odběry vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou ze skupinových vodovodů (zdrojem vody jsou vodárenské nádrže) ale zatím ohroženy nebyly.

Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor životního prostředí a zemědělství (OŽPZ) již v roce 2015 zřídil na webových stránkách kraje v dokumentech odborů krajského úřadu / OŽPZ / oddělení vodního hospodářství složku zabývající se problematikou sucha a nedostatku vody <http://www.kr-vysocina.cz/ochrana-pred-suchem/ds-303154/archiv=0&p1=65363>. OŽPZ zde zveřejnil i vzory možných opatření obecné povahy podle vodního zákona i zákona o vodovodech a kanalizacích.

Hejtman inicioval již v roce 2016 zřízení pracovní skupiny k problematice sucha jako svého poradního orgánu k řešení dopadů dlouhodobého sucha na území kraje. Výstupy činnosti pracovní skupiny představují dva materiály, které byly v roce 2016 projednány v orgánech Kraje Vysočina včetně zastupitelstva a dále se aktualizují. Jedná se o metodický materiál – Doporučení pro obce a obecní úřady Kraje Vysočina k možnému postupu v případě nedostatku vody a Návrh krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých opatření, jež by měla napomoci snížení dopadů sucha a nedostatku vody. Na přelomu let 2017 a 2018 OŽPZ zpracoval Návrh řešení na zadržování vody v krajině na území kraje a navrhl úpravy v dotační politice kraje a v legislativě. Tento materiál byl v roce 2018 předložen radě kraje a projednán s obcemi.

Problematika řešení dopadů sucha a nedostatku vody vyžaduje systémové řešení týkající se celé ČR. Vláda ČR usnesením č. 620 ze srpna 2015 k přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody uložila příslušným ministrům realizaci potřebných opatření a ministrům zemědělství a životního prostředí uložila do 30. 6. 2017 předložit návrh koncepce ochrany před následky sucha, hejtmanům krajů pak doporučila spolupracovat při realizaci opatření. Usnesení ukládá celkem 50 úkolů, které mají zajistit příslušná ministerstva.

Koncepce ochrany před následky sucha na území ČR byla schválena usnesením vlády ČR č. 528 v červenci 2017. Usnesení vlády současně uložilo příslušným ministrům tuto koncepci respektovat a prosazovat, zajistit finanční prostředky k naplňování cílů koncepce a realizovat opatření v ní navržená, hejtmanům doporučilo spolupracovat při realizaci opatření. Koncepce tvoří rámec pro přijetí účinných legislativních, organizačních, technických a ekonomických opatření k minimalizaci dopadů sucha a nedostatku vody na životy a zdraví obyvatel, hospodářství a životní prostředí. Koncepce navrhuje např. výstavbu nových vodních nádrží, změny používání vody v průmyslu a zemědělství, zvýšení retenční a akumulární schopnosti krajiny, ale klade i důraz na osvětu a monitoring situace v období sucha.

Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí vyčlenily dotace na boj proti suchu a společně připravily návrh tzv. „suché“ novely vodního zákona (zákon č. 254/2001 Sb.) s předpokládanou účinností v r. 2020. Koncepce včetně příloh i usnesení vlády jsou zveřejněny na výše uvedených webových stránkách kraje.

Návrh řešení, zdůvodnění:

Výstupy činnosti výše uvedené pracovní skupiny Kraje Vysočina byly projednány v orgánech kraje, dne 21. 6. 2016 je zastupitelstvo kraje vzalo na vědomí. Následně byly zveřejněny na webových stránkách kraje v dokumentech OŽPZ, obce i vodoprávní úřady v kraji o tom byly informovány.

Role kraje i krajského úřadu je zejména osvětová a metodická včetně pořádání příslušných seminářů a konferencí a osvětových akcí a to jak pro obce, tak pro zemědělský sektor, ale i pro vlastníky lesů. OŽPZ spolu s pracovní skupinou zorganizoval semináře pro obce, které se uskutečnily v sídle kraje v Jihlavě každoročně v letech 2016 až 2019.

V roce 2018 byl v rámci uvedené pracovní skupiny zřízen řídicí výbor, který se věnoval zejména problematice vodárenských odběrů a manipulace s povrchovou vodou na vodárenských nádržích.

Z důvodu zabezpečení vodárenských odběrů v povodí Dyje krajský úřad, OŽPZ v druhé polovině roku 2018 rozhodl o mimořádné manipulaci s vodou spočívající ve snížení minimálního zůstatkového odtoku z vodárenských nádrží Hubenov, Nová Říše a Vír.

Podpora přípravy i realizace možných opatření k ochraně před suchem byla zohledněna v dotačních programech Kraje Vysočina do oblasti vodního hospodářství obcí (podpora zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod a ochrany před povodněmi). Došlo k rozšíření obou dotačních programů „Čistá voda“ (podpora zpracování projektových dokumentací a generelů) a „Stavby ve vodním hospodářství“ (podpora realizace vlastních staveb vodních děl) v rámci Fondu Vysočiny i na oblast opatření proti suchu.

OŽPZ dále zajistil aktualizaci koncepčního materiálu – Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina (PRVKUK), který je zveřejněn na webu kraje <http://prvk.kr-vysocina.cz/>, především v části týkající se skupinových vodovodů o jejich možná propojení.

Kraj Vysočina problematiku dlouhodobého sucha a nedostatku vody vnímá velice intenzivně a snaží se jí řešit. Bohužel kompetence a finanční možnosti kraje v této oblasti jsou značně omezené. Např. příjmy kraje v oblasti vodního hospodářství jsou jen cca 16 mil. Kč ročně (poplatky za odběr podzemní vody), dotace z rozpočtu kraje do této oblasti dosáhly loni 67 mil. Kč, letos již 77 mil. Kč.

Problematika nedostatku vody a dlouhodobého sucha je nadále tak závažný problém, že je nutné ho řešit zejména z pozice ústředních orgánů. Kraj i krajský úřad při řešení problematiky dopadů dlouhodobého sucha poskytují jednotlivým ministerstvům součinnost a spolupracují s nimi.

Stanoviska:

Stanoviska nebyla vyžádána.

Návrh usnesení:**bezpečnostní rada kraje****bere na vědomí**

informaci o Koncepti ochrany před následky sucha pro území České republiky a aktivitách Kraje Vysočina a Krajského úřadu Kraje Vysočina dle materiálu BRK-02-2019-04P a BRK-02-2019-04P př.1

odpovědnost: členové bezpečnostní rady kraje

termín: 22. 5. 2019

